

FP

ROYAUME DE BELGIQUE

AVIS 40.630/4

DE LA SECTION DE LÉGISLATION DU CONSEIL D'ÉTAT

Le CONSEIL D'ÉTAT, section de législation, quatrième chambre, saisi par le Ministre de la Mobilité, le 6 juin 2006, d'une demande d'avis, dans un délai de trente jours, sur un avant-projet de loi "modifiant les lois coordonnées du 16 mars 1968 relative à la police de la circulation routière", a donné le 4 juillet 2006 l'avis suivant :

Comme la demande d'avis est introduite sur la base de l'article 84, § 1er, alinéa 1er, 1°, des lois coordonnées sur le Conseil d'État, tel qu'il est remplacé par la loi du 2 avril 2003, la section de législation limite son examen au fondement juridique du projet, à la compétence de l'auteur de l'acte ainsi qu'à l'accomplissement des formalités préalables, conformément à l'article 84, § 3, des lois coordonnées précitées.

Sur ces trois points, l'avant-projet appelle les observations ci-après.

Observation générale

L'avant-projet examiné étant proposé, outre le Ministre de la Mobilité, par les Ministres de la Justice et de l'Intérieur, il doit également être soumis à l'avis des inspecteurs des finances accrédités auprès de ces derniers.

Observations particulières

Article 2 de l'avant-projet

1. Dans la phrase liminaire de l'article 2, alinéa 1er, de l'avant-projet, la disposition modifiée doit être visée avec la mention de toutes ses modifications encore en vigueur.

2. L'article 38 de la loi relative à la police de la circulation routière, coordonnée le 16 mars 1968, laisse notamment au juge la liberté de choisir :

- 1° s'il prononce ou non la déchéance du droit de conduire un véhicule à moteur, lorsqu'il condamne du chef d'une des infractions énumérées à l'article 38, § 1er, alinéa 1er, 1° à 5°;

.../...

- 2° dans le cas où il prononce la déchéance du droit de conduire un véhicule à moteur, s'il subordonne ou non la réintégration dans le droit de conduire à la condition d'avoir satisfait à l'un ou plusieurs des examens ou aux formations spécifiques énumérés à l'article 38, § 3, alinéa 1er, 1° à 5°.

L'article 38, § 5, en projet, vise à supprimer la première de ces deux possibilités, en prévoyant que la déchéance du droit de conduire doit obligatoirement être prononcée lorsqu'une infraction pouvant donner lieu à la déchéance du droit de conduire est commise par une personne titulaire du permis de conduire B depuis moins d'un an.

L'article 38, § 5, en projet, vise également à réduire la faculté laissée au juge d'apprécier si la réintégration dans le droit de conduire doit ou non être subordonnée à la réussite des examens et formations énumérés à l'article 38, § 3. Il prévoit que, en cas d'infraction pouvant donner lieu à la déchéance du droit de conduire commise par une personne titulaire du permis de conduire B depuis moins d'un an, le juge doit, outre le prononcé de la déchéance du droit de conduire :

"[...] rendre la réintégration du droit de conduire dépendante de la réussite des examens théorique et/ou pratique [...]".

L'usage des termes "et/ou" est source d'ambiguïté. Le commentaire de cette disposition précisant que "le juge conserve bien le choix d'imposer soit les deux examens, soit un seul des deux examens", le terme "ou" doit être seul utilisé. Le terme "au moins" sera, en outre, ajouté devant le mot "dépendante", afin de tenir compte de la possibilité laissée au juge de faire dépendre la réintégration dans le droit de conduire de la réussite des deux types d'examens mentionnés dans l'alternative, ou de la réussite d'un ou plusieurs autres examens ou formations supplémentaires, énumérés à l'article 38, § 3 (à savoir : les examens médicaux ou psychologiques, et les formations spécifiques déterminées par le Roi) ⁽¹⁾.

⁽¹⁾ Le commentaire de l'article 2 du projet précisant que : "Cet article ne porte pas préjudice à la possibilité pour le juge d'imposer des examens psychologiques ou médicaux de réintégration".

3. À l'article 38, § 5, alinéas 2 et 3, en projet (article 2 du projet), il convient de remplacer les mots "ce paragraphe" par "l'alinéa 1er", afin de mieux exprimer que c'est bien l'article 38, § 5, alinéa 1er, qui est rendu non applicable dans les deux hypothèses visées.

Article 3 de l'avant-projet

Afin de se conformer à l'article 76, alinéa 1er, de la Constitution qui dispose qu'un projet de loi ne peut être adopté par une chambre qu'après avoir été voté article par article, il convient de consacrer un article distinct de l'avant-projet à la modification que l'article 2 de l'avant-projet tend à apporter à l'article 65, de la loi du 16 mars 1968 précitée.

La phrase liminaire de ce nouvel article 3 mentionnera l'ensemble des modifications encore en vigueur subies par l'article 65 précité.

Quant à l'actuel article 3 qui confirme le principe de la non-rétroactivité de la loi pénale, il est inutile et doit être omis.

La chambre était composée de

Messieurs	R. ANDERSEN,	premier président du Conseil d'État,
	P. LIÉNARDY,	conseillers d'État,
	P. VANDERNOOT,	
Madame	C. GIGOT,	greffier.

Le rapport a été rédigé par M. Y. CHAUFFOUREAUX, auditeur.

LE GREFFIER,

LE PREMIER PRÉSIDENT,

C. GIGOT

R. ANDERSEN

KONINKRIJK BELGIË

ADVIES 40.630/4

VAN DE AFDELING WETGEVING
VAN DE RAAD VAN STATE

De RAAD VAN STATE, afdeling wetgeving, vierde kamer, op 6 juni 2006 door de Minister van Mobiliteit verzocht hem, binnen een termijn van dertig dagen, van advies te dienen over een voorontwerp van wet "tot wijziging van de gecoördineerde wetten van 16 maart 1968 betreffende de politie over het wegverkeer", heeft op 4 juli 2006 het volgende advies gegeven :

Aangezien de adviesaanvraag ingediend is op basis van artikel 84, § 1, eerste lid, 1°, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State, zoals het is vervangen bij de wet van 2 april 2003, beperkt de afdeling wetgeving overeenkomstig artikel 84, § 3, van de voornoemde gecoördineerde wetten haar onderzoek tot de rechtsgrond van het ontwerp, de bevoegdheid van de steller van de handeling en de te vervullen voorafgaande vormvereisten.

Wat deze drie punten betreft, geeft het voorontwerp aanleiding tot de volgende opmerkingen.

Algemene opmerking

Aangezien het voorliggende voorontwerp voorgedragen wordt door de Minister van Mobiliteit, maar ook door de Minister van Justitie en de Minister van Binnenlandse Zaken, dient het eveneens ter fine van advies te worden voorgelegd aan de inspecteurs van financiën die bij laatstgenoemde ministers geaccrediteerd zijn.

Bijzondere opmerkingen

Artikel 2 van het voorontwerp

1. In de inleidende zin van artikel 2, eerste lid, van het voorontwerp dient de te wijzigen bepaling vermeld te worden met alle nog geldende wijzigingen ervan.

2. Bij artikel 38 van de wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd op 16 maart 1968, wordt de rechter inzonderheid vrijgelaten om ervoor te opteren om :

1° al dan niet het verval van het recht tot het besturen van een motorvoertuig uit te spreken wanneer hij veroordeelt wegens een van de strafbare feiten vermeld in artikel 38, § 1, eerste lid, 1° tot 5°;

.../...

2° ingeval hij het verval van het recht tot het besturen van een motorvoertuig uitspreekt, het herstel in het recht tot sturen al dan niet afhankelijk te maken van het slagen voor een of meer examens, onderzoeken of specifieke scholingen vermeld in artikel 38, § 3, eerste lid, 1° tot 5°.

Het ontworpen artikel 38, § 5, strekt ertoe de eerste van die beide mogelijkheden te schrappen door te bepalen dat het verval van het recht tot sturen verplicht moet worden uitgesproken wanneer een strafbaar feit dat tot het verval van het recht tot sturen kan leiden, begaan is door een persoon die sedert minder dan een jaar houder is van het rijbewijs B.

Het ontworpen artikel 38, § 5, strekt eveneens tot het beperken van de mogelijkheid die aan de rechter wordt geboden om te beoordelen of het herstel in het recht tot sturen al dan niet afhankelijk moet worden gemaakt van het slagen voor de examens, onderzoeken of scholingen vermeld in artikel 38, § 3. In dat ontworpen artikel wordt bepaald dat, wanneer een overtreding die tot het verval van het recht tot sturen kan leiden, begaan is door een persoon die sedert minder dan een jaar houder is van het rijbewijs B, de rechter het verval van het recht tot sturen moet uitspreken en bovendien :

"[...] het herstel van het recht tot sturen afhankelijk [moet] maken van het slagen voor het theoretisch en/of praktisch examen [...]".

Het gebruik van de woorden "en/of" is een bron van verwarring. Aangezien in de bespreking van dit artikel aangegeven wordt dat "de rechter (...) wel de keuze (behoudt) om zowel beide examens op te leggen, als een van de twee examens alleen" behoort alleen de term "of" te worden gebezigd. Daarenboven dienen de woorden "op zijn minst" te worden ingevoegd voor het woord "afhankelijk", teneinde rekening te houden met de mogelijkheid die aan de rechter wordt gelaten om het herstel in het recht tot sturen afhankelijk te maken van het slagen voor de twee soorten examens vermeld in het alternatief, of van het slagen voor een of meer andere examens, onderzoeken of bijkomende scholingen, opgesomd in artikel 38, § 3 (namelijk : het geneeskundig onderzoek of het psychologisch onderzoek en de specifieke scholingen bepaald door de Koning) ⁽¹⁾.

⁽¹⁾ In de bespreking van artikel 2 van het ontwerp wordt het volgende opgemerkt : "Dit artikel doet geen afbreuk aan de mogelijkheid voor de rechter om psychologische of medische herstelonderzoeken op te leggen".

3. In het ontworpen artikel 38, § 5, tweede en derde lid (artikel 2 van het ontwerp) dienen de woorden "Deze paragraaf" te worden vervangen door de woorden "Het eerste lid" teneinde beter tot uiting te brengen dat het wel degelijk artikel 38, § 5, eerste lid, is dat in beide vermelde gevallen niet van toepassing wordt verklaard.

Artikel 3 van het voorontwerp

Met het oog op de inachtneming van artikel 76, eerste lid, van de Grondwet, waarin wordt bepaald dat een wetsontwerp eerst door een Kamer kan worden aangenomen nadat daarover artikelsgewijs is gestemd, dient een afzonderlijk artikel van het voorontwerp te worden gewijd aan de wijziging die artikel 2 van het voorontwerp beoogt aan te brengen in artikel 65 van de voornoemde wet van 16 maart 1968.

In de inleidende zin van dat nieuwe artikel 3 dient melding te worden gemaakt van alle nog geldende wijzigingen die het voormelde artikel 65 heeft ondergaan.

Het huidige artikel 3, waarin het beginsel van de niet-terugwerking van de strafwet bevestigd wordt, dient als overbodig te vervallen.

De kamer was samengesteld uit

de Heren	R. ANDERSEN,	eerste voorzitter van de Raad van State,
	P. LIÉNARDY,	staatsraden,
	P. VANDERNOOT,	
Mevrouw	C. GIGOT,	griffier.

Het verslag werd opgesteld door de H. Y. CHAUFFOUREAUX, auditeur.

De overeenstemming tussen de Franse en de Nederlandse tekst werd nagezien onder toezicht van de H. P. LIÉNARDY.

DE GRIFFIER,

DE EERSTE VOORZITTER,

C. GIGOT

R. ANDERSEN